

Informatika pro moderní fyziky (2) základy Ruby, zpracování textu

František HAVLŮJ

e-mail: haf@ujv.cz

ÚJV Řež

oddělení Reaktorové fyziky a podpory palivového cyklu

akademický rok 2014/2015

1. října 2014

1 Co jsme se naučili minule

2 Úvod do jazyka Ruby

- Ještě chvílku v IRb
- Pole
- Vstup a výstup
- Problém č. 2: jehla v kupce sena

Obsah

- 1 Co jsme se naučili minule
- 2 Úvod do jazyka Ruby

- základní principy automatizace
- CSV soubory a Gnuplot
- příkazový řádek / terminál
- dávkové (BAT) soubory
- představení skriptovacích jazyků
- interpret Ruby a IRb
- letem světem Ruby

Obsah

1 Co jsme se naučili minule

2 Úvod do jazyka Ruby

- Ještě chvílku v IRb
- Pole
- Vstup a výstup
- Problém č. 2: jehla v kupce sena

OOP - volání metod

Klasickým příkladem je například počet znaků v řetězci.

procedurální jazyky

```
strlen("retezec")
```

OOP - volání metod

Klasickým příkladem je například počet znaků v řetězci.

procedurální jazyky

```
strlen("retezec")
```

Můžeme místo toho nahlížet na řetězec jako na objekt:

OOP - volání metod

Klasickým příkladem je například počet znaků v řetězci.

procedurální jazyky

```
strlen("retezec")
```

Můžeme místo toho nahlížet na řetězec jako na objekt:

objektově orientované jazyky

```
"retezec".length
```


Hrátky s řetězci

Délka řetězce

```
"krabice".length
```

```
"kocour".size
```

Hrátky s řetězci

Délka řetězce

```
"krabice".length  
"kocour".size
```

Ořez mezer

```
"   hromada ".strip  
" koleso    ".rstrip
```

Hrátky s řetězci

Hledání

```
"koleno na kole".include?("kole")  
"koleno na kole".count("kole")
```

Hrátky s řetězci

Hledání

```
"koleno na kole".include?("kole")  
"koleno na kole".count("kole")
```

Nahrazení

```
"volej kolej".sub("olej", "yber")  
"baba a deda".gsub("ba", "ta")
```

Dokumentace

GIYF: Google is your friend

```
ruby api string
```

API dokumentace

```
http://www.ruby-doc.org/core-1.9.3/String.html
```

Ztracen v poli

Literál, přiřazení

```
a = []  
a << 1  
a << "string"  
b = []
```

Ztracen v poli

Literál, přiřazení

```
a = []  
a << 1  
a << "string"  
b = []
```

Délka, řazení, vypletí, převrácení

```
[4, 2, 6].sort  
[2, 5, 3, 3, 4, 1, 2, 1].uniq.sort  
[4, 2, 6].reverse
```

Ztracen v poli

Indexace

```
a = [1, 2, 3]
```

```
a[1]
```

```
a[3]
```


Ztracen v poli

Indexace

```
a = [1, 2, 3]  
a[1]  
a[3]
```

Do mínusu, odkud kam

```
a = [1, 2, 3, 4, 5, 6]  
a[-1]  
a[-2]  
a[0..3]
```

Pole z řetězů

Řetězec, pole znaků

```
"kopr"[2]
```

```
"mikroskop"[0..4]
```

Pole z řetězů

Řetězec, pole znaků

```
"kopr"[2]  
"mikroskop"[0..4]
```

Leccos funguje!

```
"abcd".reverse  
[1,2,3].size
```

Sekáček na maso

```
"a b c d".split  
"a b,c d".split(",")
```

Operátor a operatér

Malé bezvýznamné plus

```
"alfa" + "beta"
```

```
[1, 2] + [3, 4]
```

Operátor a operatér

Malé bezvýznamné plus

```
"alfa" + "beta"
```

```
[1, 2] + [3, 4]
```

Násobilka

```
"kolo" * 5
```

```
[1, 2, 3] * 3
```

```
["a", "b", "c"] * ", "
```

Převádět přes ulici

```
"123".to_i
```

```
1250.to_s
```

```
"0.6".to_f
```

Převádět přes ulici

```
"123".to_i
```

```
1250.to_s
```

```
"0.6".to_f
```

Vocad' pocad'

`(1..4)`

`(0...10)`

`(1..5).to_a`

Vocad' pocad'

```
(1..4)  
(0...10)  
(1..5).to_a
```

Symbolika

```
"letadlo"  
:letadlo
```

Boolean nebolí

Jednoduchá porovnání

```
2 + 2 < 5
```

```
"alfa" != "beta"
```

```
(x == y) and (y == z)
```

(pozor na = versus ==)

Boolean neboli

Jednoduchá porovnání

```
2 + 2 < 5
```

```
"alfa" != "beta"
```

```
(x == y) and (y == z)
```

(pozor na = versus ==)

Chytré metody

```
[1, 2, 3].include?(3)
```

```
"abc".include?("bc")
```

Úlohy

Konverze II

- vyzkoumejte, jak se chová `to_f` a `to_i` pro řetězce, které nejsou tak úplně číslo

Úlohy

Konverze II

- vyzkoumejte, jak se chová `to_f` a `to_i` pro řetězce, které nejsou tak úplně číslo

Palindrom

- z libovolného řetězce vyrobte palindrom (osel → oselleso)
- z libovolného řetězce vyrobte palindrom s lichým počtem znaků (osel → oseleso)

Úlohy

Palindrom / řešení

```
s = "osel"  
  
puts s + s.reverse  
puts s[0..-2] + s.reverse
```

Výpis z účtu

Tiskem

```
print "jedna"  
puts "dve"
```

Výpis z účtu

Tiskem

```
print "jedna"  
puts "dve"
```

Inspektor Clouseau

```
puts "2 + 2 = #{2+2}"  
puts [1,2,3].inspect
```


Cyklistika

Jednoduchý rozsah

```
(1..5).each do  
  puts "Cislo"  
end
```

Cyklistika

Jednoduchý rozsah

```
(1..5).each do  
  puts "Cislo"  
end
```

S polem a proměnnou

```
[1, 2, 3].each do |i|  
  puts "Cislo #{i}"  
end
```

Úlohy

- vypište prvních deset druhých mocnin ($1 * 1 = 1$, $2 * 2 = 4$ atd.)
- vypište malou násobilku
- vypište prvních N členů Fibonacciho posloupnosti (1, 1, 2, 3, 5, 8 ...)
- metodou Erathostenova síta nalezněte prvočísla menší než N

Úlohy

Mocniny / řešení

```
(1..10).each do |x|  
  print x  
  print " * "  
  print x  
  print " = "  
  puts x*x  
end
```

Úlohy

Mocniny / řešení

```
(1..10).each do |x|  
  print x  
  print " * "  
  print x  
  print " = "  
  puts x*x  
end
```

Mocniny / lepší řešení

```
(1..10).each do |x|  
  puts "#{x} * #{x} = #{x*x}"  
end
```

Úlohy

Násobilka / řešení

```
(1..10).each do |a|  
  (1..10).each do |b|  
    puts "#{b} * #{a} = #{a*b}"  
  end  
end
```

Úlohy

Násobilka / řešení

```
(1..10).each do |a|  
  (1..10).each do |b|  
    puts "#{b} * #{a} = #{a*b}"  
  end  
end
```

Násobilka / jiné řešení

```
(1..10).each do |a|  
  (1..10).each do |b|  
    puts "%2d * %2d = %3d" % [b, a, a * b]  
  end  
end
```

Úlohy

Fibonacci / řešení

```
a, b = 1, 1
```

```
20.times do  
  c = a + b  
  puts a  
  a = b  
  b = c  
end
```


Úlohy

Erathostenes / řešení

```
n = 100

ary = (2..n).to_a
ary.each do |x|
  y = x
  while y <= n
    y += x
    ary.delete(y)
  end
end

puts ary.inspect
```

Česko čte dětem

Šikovní iterátor

```
IO.foreach("data.txt") do |line|  
  ...  
end
```

Česko čte dětem

Šikovní iterátor

```
IO.foreach("data.txt") do |line|  
  ...  
end
```

V kuse

```
string = IO.read("data.txt")
```

V podmínce

If nebo Unless

```
if "velikost".include?("kost")  
  puts "s kosti"  
end  
unless 7 > 8  
  puts "poporadku"  
end
```

V podmínce

If nebo Unless

```
if "velikost".include?("kost")  
  puts "s kosti"  
end  
unless 7 > 8  
  puts "poporadku"  
end
```

Přirozený jazyk

```
puts "je tam!" if "podvodnik".include? "vodnik"  
puts "pocty" unless 2 + 2 == 5  
a = [1]  
a << a.last * 2 while a.size < 10
```

Úlohy

V souboru `data/text_1.txt`:

- spočítejte všechny řádky
- spočítejte všechny řádky s výskytem slova kapr
- spočítejte počet výskytů slova kapr (po řádcích i v kuse)

Úlohy

Kapři / řešení

```
n, n_kapr, nn_kapr = 0, 0, 0
IO.foreach("../data/text_1.txt") do |line|
  n += 1
  n_kapr += 1 if line.include?("kapr")
  nn_kapr += line.count("kapr")
end

nn_kapr_bis = IO.read("../data/text_1.txt").count("kapr")

puts "Celkem radku: #{n}"
puts "Radku s kaprem: #{n_kapr}"
puts "Celkem kapru: #{nn_kapr}"
puts "          nebo: #{nn_kapr_bis}"
```

Zápis do katastru

Soubor se otevře a pak už to známe

```
f = File.open("text.txt", 'w')  
f.puts "Nazdar!"  
f.close
```


Zápis do katastru

Soubor se otevře a pak už to známe

```
f = File.open("text.txt", 'w')  
f.puts "Nazdar!"  
f.close
```

The Ruby way

```
File.open("text.txt", 'w') do |f|  
  f.puts "Nazdar!"  
end
```

Úlohy

Z dat v souboru `data/data_two_1.csv`:

- vyberte pouze druhý sloupec
- sečtěte oba sloupce do jednoho
- vypočtěte součet obou sloupců
- vypočtěte průměr a RMS druhého sloupce

S hvězdičkou:

- použijte soubory `*multi*`
- proveďte pro všechny čtyři CSV soubory

Úlohy

CSV(1) / řešení

```
File.open("druhy_sloupec.csv", 'w') do |f|  
  IO.foreach("../data/data_two_1.csv") do |line|  
    f.puts line.strip.split[1]  
  end  
end
```

Úlohy

CSV(2) / řešení

```
File.open("sectene_sloupce.csv", 'w') do |f|
  IO.foreach("../data/data_two_1.csv") do |line|
    f.puts line.strip.split[0].to_f + line.strip.split[1].to_f
  end
end
```

Úlohy

CSV(3) / řešení

```
x0 = 0
x1 = 0
n = 0
IO.foreach("../data/data_two_1.csv") do |line|
  x0 += line.strip.split[0].to_f
  x1 += line.strip.split[1].to_f
  n += 1
end
puts "Prvni sloupec: soucet #{x0}"
puts "Druhy sloupec: soucet #{x1}"
```

Úlohy

CSV(4) / řešení

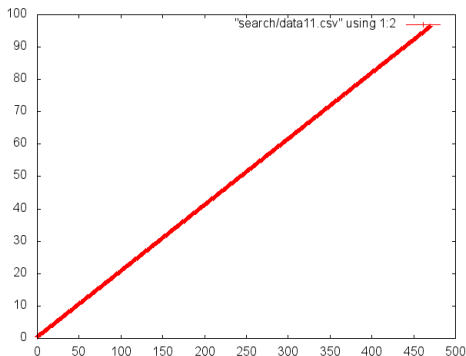
```
...  
a0 = x0 / n  
a1 = x1 / n  
  
rms0 = 0  
rms1 = 1  
IO.foreach("../data/data_two_1.csv") do |line|  
  rms0 += (line.strip.split[0].to_f - a0) ** 2  
  rms1 += (line.strip.split[1].to_f - a1) ** 2  
  n += 1  
end  
rms0 = (rms0 / n) ** 0.5  
rms1 = (rms1 / n) ** 0.5  
puts "Prvni sloupec: RMS #{rms0}"  
puts "Druhy sloupec: RMS #{rms1}"
```

Zadání

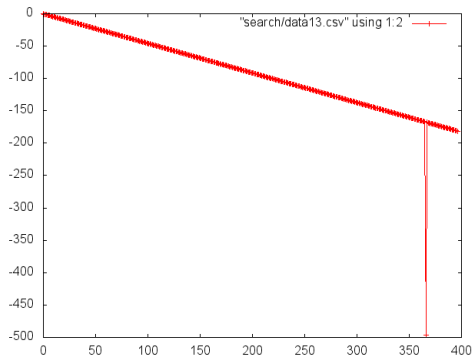
2

Adresář plný CSV souborů (stovky souborů) obsahuje data, která jsou záznamy signálů s lineární závislostí. V pěti z nich jsou ale poruchy - data ležící zcela mimo přímku. Kde?

Příklad - dobrý signál

Příklad - špatný signál

Řešení

- stačí vykreslit grafy pro všechny
- `Dir` pro najít souborů
- připravit a spustit `gnuplot`

Co jsme se naučili minule
Úvod do jazyka Ruby

Ještě chvíli v IRb
Pole
Vstup a výstup
Problém č. 2: jehla v kupce sena

A to je vše, přátelé!

